

nummer '21-10a

"Dondersteentje-weetje!"

Tilburg, 01-06-2021

Het is voorjaar! Het is langer licht, de zon voelt al wat warmer aan en de eerste voorjaarsbloemen en planten staan in volle bloei. Ook krijgen we weer last van kleine diertje die ons plezier kunnen belemmeren. Kun je, voor jezelf er 2 opnoemen?

Je zou kunnen denken aan o.a. de teek en de eikenprocessierups. En over die laatste wil ik het graag hebben.

De eikenprocessierups (*Thaumetopoea processionea* Linnaeus) is de larve van de nachtvlinder. Deze legt in augustus eitje en komen in medio april uit. De eikenprocessierups veroorzaakt van april – juli veel overlast. Vooral de afgelopen jaren is dit sterk toegenomen. Ze nestelen zich voornamelijk in de eikenbomen. Soms is er geen ruimte meer in de eikenboom en verplaatsten ze zich naar de berk en beukenbomen. In groepen gaan ze opzoek naar eten (in processie). Ze eten de bladeren bovenin de toppen van de bomen.

De rups net uit het ei.

Volwassen rups.

In april komen ze uit het ei en zien ze oranje. Als ze volgroeid zijn veranderen ze van kleur en worden ze grijsgraauw met lichte zijden en zo'n 3 centimeter groot. Over hun lijf hebben ze vele (brand)haartjes.

De nesten bestaan uit een dicht spinsel van vervellingshuidjes, met (brand)haren en uitwerpselen.

Op het moment dat jij bij zo'n beest of nest in de buurt komt laat hij/zij de (brand)haartjes los. Zo proberen ze vijanden op afstand te houden.

Een eikenprocessierups heeft wel circa 700.000 brandharen. Deze zijn 0,2 tot 0,3 millimeter lang. De brandharen zijn pijlvormig met weerhaakjes, die gemakkelijk de oppervlakkige lagen van de huid, ogen en bovenste luchtwegen kunnen binnendringen. Dit zorgt voor hevige irritatie aan de huid, ogen en luchtwegen.

symptomen:

Na direct contact met de brandharen kan binnen 8 uur een rode pijnlijke huiduitslag met hevige jeuk ontstaan, die zich kenmerkt door bultjes, pukkeltjes of met vochtgevulde blaasjes die kunnen gaan ontsteken. Vaak ontstaan deze reacties op de onbedekte huid, maar door versleping met bijvoorbeeld zweet kan dit ook plaatsvinden op de bedekte huid.

Als er brandharen in de ogen terechtkomen, kunnen zij binnen 1 tot 4 uur een heftige reactie geven van het oogbindvlies en/of hoornvlies met zwelling, roodheid en jeuk en in sommige gevallen met ontstekingen.

irritatie op de huid

irritatie in het oog

Na inademing kunnen brandharen irritatie of ontsteking geven van het slijmvlies van de bovenste luchtwegen (neus, keel en bovenste gedeelte luchtpijp). De klachten lijken op een neusverkoudheid. Ook kunnen mensen klachten krijgen keelpijn. In enkele gevallen kan er benauwdheid optreden.

Behandeling:

Op het moment dat je in aanraking bent gekomen met de brandhaartjes op je huid. *onderneem de volgende stappen:*

- Ga niet krabben of wrijven aan de bultjes of uitslag (zo worden de haren verder verspreid op de huid).

- Pak je bij voorkeur verbandpleister eigenmerk of dit mag natuurlijk ook een eigen merk van een drogisterij zijn.

*Deze pleisters zijn stevig en huidvriendelijk. Gebruik geen **Duct** tape! De huid is al ernstig geïrriteerd en het is slecht voor de huid. Knip stroken pleisters, trek handschoenen aan en houd beide uiteinden van de kleefpleister vast. Pak voor elke baan op de huid weer een nieuwe anders besmet je de aangedane huid opnieuw. Een snellere methode is om gebruik te maken van een pluizenroller die wordt gebruikt om pluusjes uit kleding te halen. Hierbij geldt ook ga niet 2x over dezelfde plek.*

Bonustip:

Gebruik een föhn om de bultjes op de huid warm te maken. Het föhnen zorgt ervoor dat het eiwit in het gif van de processierups stolt en de uitslag snel verdwijnt.

- Spoel de huid (na stap 2) goed af met koud of lauw water.
- Zorg voor verlichting van de huid door een zachte, verkoelende crème te gebruiken een crème op basis van Menthol, Aloë Vera of Calendula.
- Was alle besmette kleding apart van de niet-besmette kleding op een hoge temperatuur, bijvoorbeeld 60 graden.
- Bij klachten aan de ogen spoel je het ook goed uit met lauw water en neem contact met de huisarts op.
- Bij benauwdheid neem je ook contact op met de huisarts(post).

In processie marcheren ze over de eikeboom.

De vijanden van de eikenprocessierups zijn de koolmezen, maar ook de sluipwespen en sluipvliegen lusten de rupsen graag. Ondanks dat er de afgelopen jaren vele mezenhuisjes worden opgehangen is de natuurlijke bestrijding niet genoeg.

De afgelopen jaren heeft men gezocht naar de beste oplossing om deze beestje te bestrijden. De bladeren worden bespoten met biologische bestrijdingsmiddelen, maar dit geeft niet voldoende effect. In bepaalde fases van het leven van de rups zijn ze niet gevoelig voor deze methode. En het is ook niet regen vast. wegbranden is ook niet de beste optie. Omdat het nest dan in beweging komt en er vele haartjes in de lucht verspreid wordt is dan ook niet de beste optie.

De laatste paar jaar worden ze met een vacuümpomp die aan een mesttank is bevestigd weggezogen, of met een speciale stofzuiger. Wat doen ze met rupsennesten die in een mesttank of stofzuiger zijn weggehaald? Volgens de overheidsregels voor het opruimen van 'rupsrestanten' moeten die op een stortplaats worden begraven. De kuil moet anderhalf tot twee meter diep zijn en boven grondwatervlakte liggen. Zes tot acht jaar lang mag niemand de kuil openmaken. Pas daarna kunnen de haartjes geen schade meer aanrichten.

Andere familiesoorten in aantocht.

Behalve de eikenprocessierups zijn er meer rupsen met brandharen die oprukken vanuit het zuiden. Zo is er de dennenprocessierups. Een paar jaar geleden werd die bij de Frans-Belgische grens gezien. Maar het zou zomaar kunnen dat de soort zich ook bij ons gaat vestigen.

De Dennenprocessierups heeft in vergelijking met de eikenprocessierups een miljoen haartjes en is 's nachts actief en graaft zich graag in vlakbij een boom om te ontpoppen tot een vlinder. En leggen meteen eitjes.

Dennenprocessierups

nest van de Dennenprocessierups

Bastaardsatijnrups

Er is trouwens ook nog de bastaardsatijnrups, die soortgelijke klachten veroorzaakt deze houden zich graag op in de duinen en op het strand.

Veel leesplezier
Chantal Koster, instructrice.